

Наш Лемко

PIK V.

Ч. 13 (109)

Львів, 1-го липня 1938.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Телефон ч. 244-67.

NASZ LEMKO, LWOW, UL. NOWY SWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зод., Піврічно 1'80 зод., Четвертічно 1 зод.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Велике Свято Молоді у Львові в дні 5-го червня ц. р.

Творім сильні основи.

Чому, Дорогий Читачу, маеш передплачувати, читати й поширювати „Нашого Лемка“?...

Тому що :

„Наш Лемко“ голосить, поясняє й узасаднює Тобі правду, що Ти був і є Українцем, що Тебе виховали й вигодували українські родичі, що Твоїм рідним народом — великий, український нарід, що Твоєю Батьківщиною — багата, простора і славна, українська земля!...

„Наш Лемко“ пригадує Тобі славу історію Твоїх українських предків, їх подвиги, їх терпіння, їх працю, їх заслуги для Батьківщини, а Тебе заохочує й загірває до вірного наслідування їх!...

„Наш Лемко“ звизає Тебе до любови, привязання й пошани для Твоєї рідної, української мови, до вживання Твоєї рідної, народньої,

української носії, до зберігання Твоєї української, національної свідомости, освіти й культури!...

„Наш Лемко“ кличе Тебе, щоб Ти держався кріпко Твоєї праїдної, католицької віри, щоб Ти належав до Твоєї рідної, української, гр.-кат. Церкви, щоб Ти поступав і зростав у здорових, християнських і національних чеснотах й обичаях, щоб Ти став і позістав правдивим християнином — католиком, та щирим, свідомим, діяльним і працюючим, українським патріотом!..

„Наш Лемко“ уявляє Тобі наглядно тих, що то під облудним плащиком уданого католицизму цілими десятками років впоювали в Тебе духа московської схизми, а тепер, дірвавшись повного жолоба, поневіряють Твоїх найідейніших, найкращих і найпрацьовит-

ших, українських душпастирів, щоб Тебе силою загнати у московський, дикий табір!...

„Наш Лемко“ кличе Тебе на шлях господарського відродження, до господарської кооперації, до раціонального помножування оwoчів Твоєї праці, до творення самим Тобою Твоєїго щастя і добробуту!...

І подумай собі, чи не варта то, щоб цей Твій писаний друг і приятель, що так живо пам'ятає про усі Твої журби, недомогання і потреби, був сталим гостем у Твоїй хаті?!... Щоб тишався з Тобою у Твоєй радості, а ніс Тобі потіху й розраду в смутку і терпіннях?... Щоб двигав Тебе на силах, кріпив на душі, підноси в надії?!... Тож ставай в ряди друзів, помічників і приятелів „Нашого Лемка“!!!

В кожному селі, в кожній місцевині ювілейне Свято „Просвіти“!

Радикальська зозуля.

ЧИ РАДИКАЛИ НА СЛУЖБІ ФРОНТУ?

Недавно обіхав я повіті Сянік, Березів, Коросно, Рянів. Мав я гаду зійтись з нашими громадянами, побалакати про різні життєві справи та довідатися про неодо, чого люди живучі nadalше на сході не знають.

Отож тут дуже живу акцію веде комуністичний фронт людвий. Ця його акція виявила себе минушого року в серпні в організуванні страйків і блокуванні таких міст як Дукля, Динів, Березів, Риманів, Коросно і Сянік.

Мимо дуже сильної агітації, а навіть терору українські селяни участи в тому не брали. Доставили деяких охотників тільки лемківські села православні, заражені москвофільсько - комуністичною дурійкою. І тут власне замітна справа, що рівночасно з акцією фронту „людового“ з кішцем 1936 і початком 1937 р. почав показуватися на Лемківщині радикальний „Громадський Голос“, який читають і поширюють комуністи.

Цікаво було довідатися, як же „Громадський Голос“ сюди дістається? Чи його лемки справді не редпачують? Ні. Буває так, що якась установа, звичайно читальня або який рухливий чоловік дістає з адміністрації „Громадського Голосу“ листівку, що такий то робітник-краян з Америки або Канади заплатив передплату й казав вислати газету. Очевидно, що ця історія з краямом, то чиста видумка або інакше брехня. В Ярославщину посилають цю радикальну шмату ніби тому, що заплатив передплату якийсь свояк з Буфальо. Розуміється теж радикальна видумка. А тепер я цікавився, хто за той „Громадський Голос“ платить, кому залежить на тому, щоб неосвідомлені ще лемківські села замісць національно освідомлювати й морально підносити, деморалізувати?

Відповідь на це готова. Радикали стоять на службі або бодай діють в порозумінню з тзв. „людовим фронтом“. В тих селах, до яких приходять „Громадський Голос“, люди, які читають цю „газету“, є рішучі вороги всего національного, насміваються зі всего найсвятішого, вороги церков, руйніки установ. А під оглядом моральним вже нижче скотини. Жак і

жал проймає наскрізь. А добрі люди, гарний матеріал, тільки точеній фронтово - радикальною гангренюю. Бо й справді, що той бідний лемко міг вчитати в „Громадським Голосі“, чим освідомитися, чим збудуватися? Адже постійно читає, що національні війська Франка напастують демократичні війська еспанського уряду. А що в тих військах комуністи цілого світа, та що в них большевицькі до радники, офіцери, танки, літаки, тощо, — про те радикали не задувають. Про те, що Москва відбирає Україні хліб, цукор, омасту, шкіру, що на Україні рідні брати пухнуть з голоду та ходять босі, бо Москва висилає все те в дарунок для еспанських комуністів, „Громадський Голос“ по радикальному завязто мовчить.

Якже лемко може організуватися в Просвіті чи Кооперації, коли постійно читає наклепи в „Громадським Голосі“, самі клевети, демогогічні брехні на ті установи й на заслужених людей, що стоять у їх провіді? Що то самі пани, фашаки, ундо - клерикали, які кривдять хлопа та робітника. А скільки помирні радикали вливають на духовенство, на національно свідому молодь? Хто довше під впливом „Громадського Голосу“, для того не існує ніяка національна справа, ніяка своя церква. Для нього нема потреби горнутися в свої рідні установи, ані визнавати якийсь український авторитет. В його голві та в серці пуста. Радикали є тут справдішими гробокопателями, що промощують шлях, яким іде деморалізація, національна байдужність і винародовлення. Радикали дають аргументи проти української національної праці москвофілам, комуністам і іншим. Правда — є й такі, що на радикальним руйнітвіві пізналися й вони слушно кажуть: „Гидко ставало таку газету читати“. Але рівночасно ті чесні розумні лемки питають, як інші, справді національні газети, знаючі себе редактори, могли з „Громадським Голосом“ входити в якусь згоду (консолідацію)? Чи люди у Львові його не читають? Чи не розуміють того, який страшний, неморальний приклад дають низам? Який непростимий гріх сповняють супроти нас бідних на західних окраїнах, та супроти нашої церкви й народу? Де шукати відповідь на це?

Недавно був у „Новому Селі“ допис з Волині п. з. „Радикали — це передшкілля комунізму“. А там писалось, як то облудники, соціал-радикали заставляють на селян свої пажерливі сіті. Як вони здеморалізували і в комуни обернули ціле село. Як насміхаються з нашої історії, як дохід з вистави на половину пропивають, а половину шлють на свого учителя — „Громголосу“. Як зневажають Шевченка, свято Крут, тощо. Дописувач закінчив словами: „Братя селяни. Зрозумійте, що соціал-радикалізм то облуда. А їхні гершти то шкідники й вороги наших народних інтересів. Шкідники та облудники геть руки від нас!“

Такі радикали на Волині, а в нас ані критиків не крації! Там ім уже кричать селяни: Геть руки від нас облудники і шкідники! (А Ви панове з газетної консолідації, що на те?) — Бо свідомий лемко теж не буде терпіти такої зарази в своїм селі Доволі вже „опікунів“!

Лемко.

НОВИЙ СПОСІБ КОМУНІСТИЧНОЇ ПРОПАГАНДИ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Комуністична пропаганда на Лемківщині ширилася спершу через устну агітацію комуністичних провідників, та через комуністично - безбожницьку літературу і пресу. Були часи, коли комуністичні агітатори забаламучували невідомих, лемківських хлопців по тартах, вчили їх по лісах співати інтернаціонал, та розкидали при їх помочі комуністично - безбожницькі часописи по селах. Річ природна, що перед у тій агітації провадили жида.

Одначе тому, що так устна, як пресова комуністична агітація є наражена на деякі труднощі з боку органів прилюдної безпеки, винайшли комуністичні провідники інший догідніший шлях для своєї погубної роботи. Тим шляхом це радіо. І так закуповують від жида комуністичні агітатори радіоапарати для себе, наставляють його стало на большевицьку, київську радіостанцію й отвиряють таким способом комуністичну пропаганду для своїх односельчан з самого „жерела“!

Слід призадуматися нашій суспільности над затамуванням цього роду комуністичної пропаганди на Лемківщині!

За вірність прапорові Просвіти!

В неділю, дня 22. травня ср. відбулося у Львові в Храмі св. Юра посвячення Прапору „Просвіти“. Прапор посвятив Князь нашої Церкви Митрополит Андрей Шептицький. Перед посвяченням відбувало торжественне Богослуження на подвір'ї Храму, а саме посвячення відбулося в каплиці в митрополітській палаті. Там і виголосили свої промови відпоручники центральних установ і вінчали прапор лентами. Та перше слово до посвячення Прапору сказав Митрополит. Слово його було коротке. З признанням пікрестив, що „Просвіта“ завжди і все починала з Богом і з Церквою — і з Богом обходить своє 70-ліття. Це запорука її успіхів і не будуче. А далі згадав Владика, що це велике всенародне свято відбувається не з причин „Просвіти“ в тісних стінах каплички у приваті горстки людей і серед таких обставин, що про них найкраще буде мовчати. Це знак часу — так закінчив Митрополит своє слово.

Опис посвячення читали наші читачі і в наших часописі. І певно подумали, що не так то мало виглядати те велике свято. Мав же відбутися у Львові великий всенародний здиг. Мали прибути до Львова десятки, а може й сотні тисяч свідомих людей. Богослуження і посвячення Прапору мало відбуватися на широкій площі Сокола-Батька перед сотнями тисяч людей, а потім мали перейти походом вулицями столиці ідучи за своїми дорогами Прапором аж до дому „Просвіти“. Багато людей з усіх сіл і міст готовилося прибути на це велике торжество.

Та не так сталося. Участь у Богослужбі перед Храмом св. Юра взяли тільки львівські українці, а в самім посвяченні тільки горстка делегатів наших Централь.

Та сказав о. проповідник у своїй проповіді в ту пам'ятну неділю, що хоча тілом тут ті сотні тисяч не присутні, але вони, мільони їх, присутні при своїм Прапорі духом

і серцем. А така духовна привабливість важніша, бо можна і тілом бути, а духом не бути... Що ж виходить з того? Подумаймо. Колиб ті сотні тисяч людей могли були прибути на те посвячення прапору „Просвіти“, то певно приреклиб були перед Прапором, вірно стояти при ньому все своє життя, вірно висповідати те, до чого закликає нас „Просвіта“ для нашого власного добра. То тим більше і ширше повинні ми постановити собі тепер у своїй душі, вірно стояти при тій Установі, що відродила наш нарід, освітила й навчила його, як змагати до кращої долі. І ми певно рішили собі так. Ті всі, що розуміють, що таке „Просвіта“ і що таке її Прапор. Прапор, то символ, то знак нашої культури, великої ідеї, високої думки, яку проводить „Просвіта“ в життя для добра нас усіх, цілого народу. Чи ж ми можемо бути непричасні до того? Ні, ми мусимо приложити рук, щоб наша „Просвіта“, яка в своє 70-ліття посвятила свій прекрасний Прапор, могла довести нас до кращої долі, до щастя. Як поможемо їй? Сповнимо всі ті обов'язки, які

Юліан Тарнович.

Ухналики.

— Чекай, я вам покажу! Ви мене, першого багача в селі, так знехтували? Або я свого Василя не так ховав, щоб він навів справником не міг бути в кооперативі? Ех ви, вовче зілля — вкажу я вам, з ким ви змірилися.

Вертав до хати Кривий Панько з основних зборів кооперативи „Єдність“ і склинав, аж сонні ворони на старих липах біля церкви пересідалися на вижчі конарі.

— Така ганьба, така цнота!...

*

У Видранівці змоглися розумні люди на свою кооперативу, як сипілий на очі. Михась Зошаків добру пару чобіт здер, заки село на основи кооперативи позгавня. А Пошивакова Євка мало своему газді горцем голови не розфалатала? Чого він по вечірках між хижками белемає? А вона сама дома з дзінком... Бо й Духів Юдка добру міру на спідниці газдині приобняв, як буде свого старого від кооперативи відштуркувати. Та ще на завдаток дитині на сорочення локоть намірив якогось бархану й жменю бомбасів.

— Ти заводоко, чем в хижі не

сідити? — привітала газду з порога. — Бо ти, каунице сьлепаки гачком випечу! Ся му карпативи захотіло... Позерай го, ти шабасна лоівко...

Клекітня в селі, рейвах у жидівні, бо село кооперативу заснувало й жидівську кучу минає. П'ятьдесят газдів по лятці скинулося, раду вчинили й по селі гудка сорокою полетіла, що до жида нема потреби влечися, коли за свої гроші своя правда й до того чистий зворот з річного торгу. А не на слянува Роязу та зафацьканих Іцків, Срульків, Берків, Йоселів та інших пейсаликів. І свої газдівські синове при своєму краю — аж ся серце радує.

Тільки в Панька Кривого серце кровью й очі паморожкою завлечені. — Ти, Василю, аби-с мі з тими гшрами не заходився, бо тя з хиж вигоно на сто чортяк вітри! — ворвав від діяна до ночі Панько на свого сина.

— Та ойке няню! — спростувався Василь. — Видно, што е-м неясущий, кой ня не вибрани. Але нач ся здівати на своє. Чи розум би нас понехав? На ганьбу з жидами. Ні, няню! Бесідуйте, што вам ся дияч, кетя! свого не перевелечу. Мав би ся я народове діло перенеочити? Бо ани красні до стів-

ки не дочислю — не то якусу калькуляцію — ци як го звав з тої кооперативи. Няйте, бо нас збортакають.

— Га! Ти сомарю, де-с такого розума появ? — устряв на це Панько.

— То падьте гев, ний вам гкажу. Євчин зять дав мі ксьонжча, што пише, як у Димарівці люди ряд заводили й свое село на велике панування ввели. Чи ми тиж не годни таке? А бо тамти од іншого Бога?

— Но то юж си роб, як знаш, але я й-моя нога гин нігда не буде. Як-ем Панько і Кривий, а ти син мій і Василь.

*

Аж у самі живня, як найгарячіша работ в полі, купив Панько в Юдки ухнали, коня підкувати. І ці гуфналі кождий бід молотком кривився, що аж Панькові на лівій руці під грубим пазорьом чорна нашла — так ся черпнув по пальці перидчком до підків.

— Абите гавіль жидівська похаліла за мої граціари, што-м їх брез тівки роки зосипував до христового шкатулі. Підеси, хіба — Василю, по клиньчико до вашого складу. Бо мене барз палец пече. Але борао. Бо по сіно на пасіку час... Таки ухналики...

накладає на свідомих українців Ювілей „Просвіти“.

Про ті обов'язки, які мають у Ювілейному Роді скріпити „Просвіту“ морально і матеріально, будемо ще писати цього року. А тепер скажемо тільки про один. Всі ми мусимо уладити ювілейні святкування на пошану „Просвіти“. У всіх місцевостях мусять відбутися ті свята. Це буде перший вияв нашої вірності, перший доказ, що цінимо освіту і науку, доказ нашої свідомості і зрозуміння, в чім наше всенациональне добро і щастя.

Ювілейне Свято в честь „Просвіти“ в кожній місцевині — ось гасло дня! Ювілейне вшанування „Просвіти“ всюди, де живуть українці, — ось наша повинність. Коли всі ми сповнимо той обов'язок, то це буде найвеличавіше посвячення Прароду, бо вшанують його не десятки і не сотні тисяч, але мільйони. Так докажемо перед цілим світом свою зрілість, так ушануємо і себе самих. Так причинимо до морального і матеріального скріплення „Просвіти“ в її 70-ліття, щоб вона могла освітити своїм світлом всіх-усіх українців, бо ще багато бдукає в пітьмі.

Вшануйте ж свідомі люди Ювілей „Просвіти“ скрізь, по всім краю і за кордоном і за морями! Пишіть до нас і до „Просвіти“, як де святкували. Нехай радіє наше серце і нехай радіє „Просвіта“, що має вірних дітей. Бо вірні діти — запорука перемоги над усіми злидами, то запорука щастя всього народу.

„Наш Лемко“ перестерігає Тебе, що Ти не слухав тих, що хотіли — при підступній підсудванню Тобі назв: „Русь, Русин, русский“ — змосковити Твоє національне імя та душу, та зробити Тебе яничаром і паразитом для Твоєї власної, української народу, а шкідником і руйніником для Твоєї славної, української землі!... Вистерігайся їх, як вогня, як повені, як морової зарази, як найбільшого лиха для Твоєго українського народу і Твоєї рідної, української, прабатьківської землі!... Чи Ти не чуєш стогону Твоїх братів і сестер над котримі дика, кровожадна, модковська орда знущається на Великій Україні !!!...

Другий Комуникат.

ПРЕСОВИЙ БЮЛЕТЕН

Ділового Комітету „Свята Християнської України“ з нагоди 950-ліття хрещення України“.

Діловий Комітет „Свята Християнської України оцим проголошує, що Ювілейний Рік з нагоди 950-ліття хрещення України триватиме на всіх українських землях від дня 14. серпня 1938 року, як річниці хрещення, до дня 14. серпня 1939.

В справі відсвяткування цього Ювілею на місцях видаємо, за апробатую і з поручення Високопреосвященного українського гр. кат. Єпископату покищо ось які інструкції:

1) Найвизніше до дня 1. липня 1938 ОО. Парохії створють в усіх місцевостях Галицької Церковної Провінції, по змозі при участі місцевих установ, Місцеві Ділові Комітети „Свята Християнської України“. Такі місцеві Комітети, під головуством ОО. Парохії, складатимуться гурт голови з чотирьох членів, а саме заступника голови, секретаря, організатора і Імпрезового і фінансового референта.

Підрібні інструкції для діяльності цих Комітетів і подальших референтів подамо спочасно в окремому бюлетені Ді. К. „С. Х. У.“

2) Відкриття ювілейного року попередити відповідно відсвяткуванням днів св. Ольги і св. Володимира з саме:

а) В день св. Ольги, в неділю 24. липня 1938 в усіх місцевостях Галицької Церковної Провінції під час Служби Божої будуть виголошені відповідні підготовчі проповіді з від гол. 12 до 12.15 закончитимуть злавони в усіх церквах.

б) В день св. Володимира, в четвер 28. липня 1938, від гол. 12 до 12.15 закончитимуть усі злавони в усіх церквах, а вечером всюди відправляться відповідний молебен з проповіддю.

В день відкриття Ювілейного Року, в неділю 14. серпня 1938, по всіх парохіях Галицької Церковної Провінції відправляються торжественні Служби Божі, так щоб о год. 12-ї почалося ювілейне Володсиття з проповіддю. В наперед, себто дня 13. серпня 1938, від гол. 12 до 1.30 закончитимуть усі злавони в усіх церквах.

4) В часі від 14. серпня 1938 до 27. вересня 1938 (Воздвиження Чесного Хреста) по всіх церквах Галицької Церковної Провінції будуть виголошені по три ювілейні проповіді на прислані теми.

Комітет „С. Х. У.“ радить виголошити ці три проповіді по змозі в днях 25., 26. і 27. вересня 1938 р. проповіді на дні 24. і 28. VIII, і 14. VIII до 27. IX. видіють окремою книжечкою. Підрібні присни для ОО. Парохій про ювілейні молебні, водосвяття, посвячення Хреста і інші обряди будуть подані спочасно в окремому бюлетені Ді. Ком. „С. Х. У.“

5) На Воздвиження Чесного Хреста, в дні 27. вересня 1938 біля всіх парохіальних церков Галицької Церковної Провінції будуть виголошені відповідні проповіді. В прилученні хрест можна вкопати в чергову цільню 2. жовтня 1938.

Потрібні присни про розміри й форми ювілейних хрестів та про написи на них будуть оголошені спочасно в окремому бюлетені Ді. Ком. „С. Х. У.“

6) Продовж цілого Ювілейного Року (14. VIII 1938 — 14. VIII 1939) відбудуться в усіх парохіях Галицької Церковної Провінції місї або рекольції з наміреним поширення Христової Пранді по всій Україні. Під час місї чи рекольції, які всюди будуть заквчнені масовою Сповіддю і св. Причаєм та Благочинною Пісню, шодні відправлятимуться ювілейні молебні.

7) Продовж цілого Ювілейного Року (14. VIII 1938 — 14. VIII 1939) відбудуться в усіх місцевостях Галицької Церковної Провінції Ювілейні концерти, академії або святочні сходни з відповідною програмою.

Підрібні програми й матеріали до таких імпрез будуть спочасно подані в окремому підручнику, що його вилдасть Ді. Ком. „С. Х. У.“

8) Діловий Комітет „С. Х. У.“ підготує влітку звідження цілокарего трималою пам'ятника Ювілейного Року. Крім того в кожній місцевості Галицької Церковної Провінції Місцевий Комітет проголосить весь актуальне звідження церковно-релігійного характеру, що його започаткуватиме і по змозі виконається в Ювілейному Роді. Може це бути напр. будова церкви, розмажування церкви, купно ювл. дзвона збуванням закорони Християнського Дому і т. п. — відповідно до місцевих потреб і умов.

Оці інструкції подаємо до загального відома і визнаємо всіх, кому дорога релігійно-національна справа, щоб негайно бралися під проводом місцевих ОО. Парохій, до підготовки й реалізування намічених точок.

У Львові, дня 11. червня 1938.
За Діловий Комітет „Свята Християнської України“.
о. Юліян Дзерович в. р.
урядуючий заст. голови.
Роман Данилевич в. р.
секретар.

●●●●●●●●●●
ДОБРА ГОСПОДИНЯ

не потребує ради, бо вона знає, що найкраще мило

„ЦЕНТРОСОЮЗ“

●●●●●●●●●●
Об'єднуймо на культурний фронт!
Всі однодушно відв'язуймо в своїй місцевині Ювілей „Просвіти“!

ЯК НАПРАВДУ ДОРОБИТИСЯ.

Кожна людина думає про те, як поліпити свою долю, отже заєдно й мріє про побільшення свого майна. Люди рідко доходять до маєтку. Але не думайте, що всі способи добрі і що з усякого маєтку однакова користь. Може це бути дивне, але це правда, що з маєтку, який легко прийшов комусь у руки, не буде багатю користи. Чи чули ви, щоб хтось із тих, що виграли в карти або на льотерії, добре вживав того майна і побільшив його бодай удвоє власною працею чи розумним орудуванням? Не чути того. Так звичайно буває, що хто легко добув, той легко й пустив. Інакше поступає з маєтком той, хто дійшов до чого важкою працею й ошадністю. Він уміє цінити гріш, уміє вживати його на добре і корисне діло і то не тільки на свою користь, але й на загальну. Сміло можна сказати, що тисячка, запроцьована і заощаджена, принесе і власникові і загально більше правдивої користі, як десять тисяч у руках легкодоуха, що дістав гроші звідкись несподівано, без заслуги, а може й нечесно. Шо тільки ошадність учить чоловіка цінити гріш та обертати його на добре, маємо численні докази. Американські мільонери, як Рокфелер, Морган, Форд, або такі, як чеський Батя, — всі вони доробилися маєтків від одного гроша, працею й ошадністю. За те вміли їх розумно уживати. Заснували великі фабрики, які виробляють добрий і дешевий товар, дають мільонам робітників заробіток, — а з прибутків дають мільони на культурно-освітні, наукові й добродійні цілі. В їх руках з грошей ростуть дальші гроші, а ті, що ніколи не вміли шадити, вміють тільки пустити гріш, та не приробляють нового. Тож найліпше буде, не надіятися на вигру ні на знахідку чи інший легкий спосіб дійти до маєтку, — тільки тямити, що найпевніше до маєтку дійдемо і найбільший з нього матимемо пожиток, коли дійдемо до добра власним трудом і розумною ошадністю, себто складаючи гріш до гроша в наших рідних банках. Такий маєток принесе користь і нам і загалю, тому так шадити — це обовязок свідомого громадянина! (Гн.)

В кожній місцевині, в день ювілейного Свята „Просвіти“ на всіх вікнах ювілейні наліпки „Просвіти“!

ПРИГАДКА НАШИМ БРАТАМ ЗА МОРЕМ.

Перед Великоднем розіслали ми поклик до Вас, щоб Ви не забували про те, що Лемківщина відчуває голод книжки. Разом з покликком вистали ми список книжок, які надаються до поширення на Лемківщині, та просили ми Вас замовити ті книжки для Ваших знайомих і своїх. Пригадуємо ще раз цю справу, бо наш бідний брат у горах горнеться до книжки й освіти, але не має за що купити собі цей необхідний для нього духовий корм. Обовязком кожного свідомого українця є — помогти своєму братові котрий має багато опікунів та доглядників, але всі вони є вовками в овечій шкурі. Хто не одержав згаданого покликку та спису книжок, хай до нас напише, а вишлемо вдруге. А не забувайте, що друкуємо календар „Нашого Лемка“ на 1939. р. Буде це дуже цікава лектура для кожного свідомого українця.

Чому Ви ще досі не вирівнали передплату за другий піврік? Зробити це негайно.

Позір Коросиянщина! З днем

16 травня ч. р. Петро Качмарський і Дмитро Хомяк відчинили в Коросні крамницю мішаних товарів і трафіку при вулиці Краківській ч. 813 (напроти старого цвинтаря). Українці коросиянської округи та зі самого Коросна повинні обовязково купувати всі товари в нашій крамниці. Свій до свого! — це національна честь наказує.

Предплатники в Америці й Канаді присилайте передплату. Ми не можемо за післяплатою вислати часопису. Хто ще не вислав грошей за побрані книжки, хай одчасно вишле з передплатою. Не забувайте також про своїх Рідних у Старому Краї; вони теж горнються до книжки. Поможіть їм і присилайте на книжки Вашим Братам.

Лікарі ствердили, що кровиває дуже багато заліза, тому для недохровних дітей треба робити вивар з молододі кропивля та домішувати його до зупи, або іншої страви.

Українська земля лежить обложеною. У совітській Україні засіяли 2 мільон гектарів землі менше, як у минулому році. Отже такий величезний простір орної землі на українських просторах поростає бур'янами, бо селяни не мають ані зерна на засів, ані плугів до обробітку землі. А були часи, що Україна

була шпихлірем пшениці для цілого світа. І такою вона знову колись буде, бо Сталін теж скінчиться та його чортівська влада. Нічого нема вічного.

Суд у Сяноці засудив Гната Катяльку, склепаря в Ростоках коло Новотанця на 100 зл. гривини й місяць тюрми за те, що він продав і шинкував денатурованим спиртом. Розуміється, що суд стояв на становищі, що Гнат продав подрібно спирт і цим затроювалися люди.

Пияцька смерть. Масар з Римано Солтиск заливав собі чуба в пропіначі на двірці у Вороблику Шлях. Коли вже добре йому курилося з чуба — бо пропив уже 60 зл., пізно вночі разом зі своїм ровером поволікся зловж залізничного тору. Дучи так, захотів спати й положився на шини. Незадовго їхав поїзд і розчавив на смерть п'яного масара.

Алькоголь стелить ліжку сухотам. Не пийте шпиритайки! Денатурат — повільна смерть. Ганьба тим, що пють денатурат!

Злодійня гуляє. У селі Воля Сенкова коло Буківська вкрали злодій все збіжжя одній вбогій вдові. Інші знову злодії обкрали в тому селі крамницю Івана Петрака на шкодо поверх 200 зл. Це жах, як у селах множаться крадежі й тому треба дуже дбати про виховання молоді, щоб зберегти її перед лихим товариством. Це кладемо на серце всім батькам, щоб пильнували своїх дітей.

В першій половині червня над Гравбиницею, пов. Березів лютував 2 години буревій з грозами. Від грому згоріла одна кональня нафти, що належить до фірми „Галіція“. Шкоди є на рубі тисячі.

Загальні Збори „Центросоюзу“ відбулися 17. червня у Львові. Взало в них участь 61 представників від 37-ох об'єднаних у „Центросоюзі“ округних і повіт. централь.

Позір молоді Юнаки! Старанням і накладом Українського Краєзнавчо-Мандрівницького Товариства „Плай“ у Львові, вул. Чарнецького 26 вишла дуже цікава книжка з мапою лемківських гір п. н. „Верхами Лемківського Бескиду“ пера Ю. Тарновича. Цей мандрівницький провідник по Лемківщині з багатьома ілюстраціями коштує тільки 1.20 зл. Гроші з замовленням слати до Адмін. „Нашого Лемка“ з допискою „Верхами Л. Б.“. Книжка, друкована на лискучому папері, з картою цілої Лемківщини, має 64 сторінки.

Та нема кращої над каву
„ПРАЖИЊ“

її пють всі, що шанують
 своє здоров'я.

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

Пострілився прокуратор у Яслі Б. Войдарські кулею з револьверу. Він оженився щойно тому 6 місяців. У тяжкому стані забрали його до лічниці.

Землетрус у Бельгії, Франції Німеччині. 11. червня тряслася земля у вище названих краях, у наслідок чого є покалічених поверх 600 осіб, а 20 забитих. На вищих поверхках каменіць у тамошніх містах підлога колисалася як на кораблі. А люди ще не хочуть повірити, що Бог рядить світом, а не вони.

Громадяни Костевої пересилають оцею дорогою найщирішу подяку своїм Землякам біля Нью-Йорку за щедрий дар і поміч у сумі 238.42 зл. на будову церкви в Костевої. Зокрема широко дякують Ви Громадянам Деркачам за їх труди при переданні цієї збірки. Щире Боже заплять!

Ех, темняки, темняки! Компанія молодиків — Михайло П., Петро М. і Володимир К. з Ростік к. Болд Сенькової купили собі шпірита і та давай „забавлятися“. Так завзито ці смаркачі запивали шпірита, що аж пішли в рух палиці, кудаки, а вкінці каміння — разом з прокланями. „Героєм“ вийшов Петро М., якого ледви живого принесли до хати. Ці „славні змагуни“ — це 11 до 14 літні неписьменні хлопці. Чи не краще тобі нещасний молодчику взяти в руки чудову книжечку п. н. „ДО СОНЦЯ“ та з неї наливати розум до голови — замість нищити себе паченням шпірита! (— худоба такого ніколи не зробилаб!) і стягати на своїх стареньких батьків і себе вічну ганьбу?! А ви колись газдами будете!

Сніг у Татрах падав при кінці червня. Верх понад 1,200 м. покриті досить грубою верствою снігу.

Відкриття Першої Української Педагогічної Вистави. Першу Українську Педагогічну Виставу влаштує „Рідна Школа“ у Львові, як продовження її доповнення праць, що відбувся за її починком і про-

дом 2-го й 3-го листопада 1935 року. Відкриття цієї вистави відбулося в четвер, 2-го червня п. р. в день Вознесіння Господнього. Вона міститься в Національному Музею при вул. Могицького 42, та в хлопячій школі „Рідної Школи“ ім. Т. Шевченка при вул. Сувійського 21а. На Першій Українській Педагогічній Виставі представлені в документах, матеріалах та обрядках шкільні педагогічні, методичні, дидактичні й освітньо-виховні змагання та досягнення українських організацій, установ і товариств, що розвивали шкільну педагогічну й освітньо-виховну працю в часі від 1586 до 1938 року на тих землях, де жив і працював український народ.

ЯК ПУСКАТИ ХУДОБИ КРОВ ?

В деяких випадках загоріння треба худобі конче пустити кров. Це робиться так: По обох боках ший знаходиться жила і яраз з неї пускаємо кров. Щоби що жилу скорше і легше знайти, стягаємо шию звиртати шнурком, а жила сама набрякне і дасться видіти. Щоби жила ще краще виступила на верх, треба змочити її теплою водою, а тварині піднести голову.

Тоді беремо в руки т. зв. пущадло, прикладаємо ойго до жили і сильно по ньому вдараємо, щоби жилу відразу протяти. Але це пущадло повинно бути чисте, без бруду і ржі, а зарозом остре. Жилу треба розтяти вздовж а не поперец, щоби її цілковито не перетяти. Коли пускаємо кров вівці, то вовну на жилі мусимо передтим вистригти ножицями.

**УСМТКУ ЧИ ПРИ ПРАЦІ
 РОЗРАДА ЄДИНА**

**ЗАКУРИТИ ПАПІРОСКУ
 з паперців КАЛИНА**

Пускаючи кров свиням, не робимо їм жили, а надрізаємо вуха і конєць хвоста. Ніколи не пускаємо крові на землю, а все в якусь посуду, щоби знати кілька її витекло. Коням і коровам пускаємо 1—2 літри, меншим тваринам 1/4 літри. Якщо потрібна кількість крові витече, тоді шнурок з ший розв'язуємо, а рану зшиваємо, щоби загоїлася. По кількох годинах можна тварині дати дещо перекусити.

Коней і волів цього дня не запрягаємо. Звичайно до двох днів рана загоїється. Рани у свиней гояться скоро, якщо їх намазують несоленим маслом. Хоча пускання крові є в деяких випадках, при запаленні, для тварини дуже хосенне то конче мусимо відраджувати пускати кров в легких випадках загоріння, або, як деякі селяне роблять, щорозу на весні.

Пусканням крові тварини дуже ослаблюються і пускаючи кров без потрібної худоби не помагаємо, а шкодимо. („Український Бескид“)

КРИВАВІ ПОДІЇ В ПЕРЕМИШЛІ.

В неділю 12 ч. м. відбувся в Перемишлі зїзд „Звйонку Стшелецької“, на який приїхало кілька тисяч стшельців з цілого округа. Ті „стшельці“ таборували над Снямом і заходили до кіоску жида Емануеля Мандля пити содову воду. В певному моменті дійшло до непорозуміння на тлі несплачення за содову воду між кіоскарем і кількома „стшельцями“. У непорозуміння вмішався Ст. Масловський, льобрант лічниці. Він звернувся одному „стшельцові“ увагу, що не воду, а не палити „Стшелець“ вдарив Масловського в лице й повстала бійка. Хтось крикнув: „жидзі бійон наших“. Тоді „стшельці“ лавою кинулися на кіоск, здемолювали ціле урядження, та поранили 7 осіб. Крім того 8 осіб було легше потовчених. Потім підпалили кіоск, який згорів до тла. Коли одна частина „стшельців“ гуляла коло кіоску, друга кинулася на пляж, де купалось багато жидів і жидівок в купелевих строях. Стшельці били, кого попало. Кілька осіб поколених ножами і побитих падицями опинилось в лічниці. В кіоску згоріло багато годинників, біжутерії, убрання й тому деякі жидівки якийсь час втікали майже нагі. Щойно поліція припинила дальші події.

Присилайте дописи

Живці на Лемківщині.

Західня частина Карпат, або Лемківський Бескид є щедро обдарована природними багатствами. Тут, наче звізди на небі находяться численні мінеральні джерела, одні з кvasною водою, назначеною лікарським знанням „дцави“ (відси теж назви лікувальної оселі над Дунайцем, Шавниці, українського села коло Мушини, Шавника з громадською здруженою цавовою водою), другі з сірчано - залізною, та ще інші з алякалічними лічничними водами, з розчином двоокису вуглецю, содового вугляну, примішкку брому, йоду, вапу й магнесію.

Найбільшні цавові та сірчані джерела розміщені в наддунайцевій долині та надпопадськкому просторі, в ланцюговому вязанні, починаючи від Глибокого, Лімниці, Вірхомлі, Північної Жегестова, Милка, Мушини, Поворозника, Криниці з 69 цавовими й сірчаними джерелами. Деякі з цих джерел пробиваються в долинах потоків і рік і зливаються з солодкими водами, в дунайцевій долині — Дунайця, в попрадській — Попряду, в Горличині — Ропи, в Ясельщині — Вислока, в Романівщині — Вислока, або в притоках інших гірських рік і річок.

Під хемічним оглядом вода цих джерел поділена на дві групи. Першу більшу групу творять цавово - алякалічні джерела, з домішкою вапна й заліза в Криниці та Глибокому; другу: цавово-залізисті з вапном і сірчані в Поворознику, Мушині, Шавнику, Милку, Жегестові, Вірхомлі, Лімниці, Висовій, Ганьчовій, Устю Руським, Синеві над Вислоком, з меншими або більшими відсотками властивих мінерально-лічничих середників і частин.

Найдальше на заході висунена лікувальна оселя й живець у Шавниці, в новотарському повітрі, 500 метрів над рівнем моря, має соляно - лужні радіоактивні джерела; лікування хоріб відлихових, травляних і сечових шляхів, неокровів, й хоріб обміну річовин.

Криниця, положена 600 м. н. р. м., має 14 алякалічно-залізних джерел з водою до пиття й купелів; знаменита підгірська кліматична стація, з водолікувальним, фізіотерапевтичним (фізіотерія) — грецьке слово — наука про лікування фізичними засобами: соняш-

ним світлом (геліотерія), повітрям (аеротерія), водою (гідротерія) та діететичний (діететика — грецьке слово — наука про здорове відживлювання та гігієнічне життя) заклад. Лікують: хороби крові, серця й судин, шлунка й кишок, нирок і сечових доріг, подагру, жіночі хороби, неврастенію.

Мушина, положена 542 м. н. р. м. має залізо-алякалічні джерела: на Миковій біля дороги здовж залізничного шляху й ріки Попряду, у віддалі 1 км. від замчиська (з XII сторіччя) по правій стороні луки в лісі; над потоком Шавником на правому березі, у віддалі понад 1 км. від устя Шавника до Попряду, вище устя потічка Злощого до Шавника, напроти водного млина; біля залізничного зупинка на луці над річкою Мушиною; за костелом біля шляху до Криниці, по східній стороні, на межі Поворозника теж на луці перед Граничним потоком; на Вапенному в напрямі до українського села Лелюхова; та недавно відкрите джерело за Попрядом.

Жегестів, положений 486 м. н. р. м. в ярі гірського потоку Шавника, з боровиновими (болотними) купелями, помішними на ревматизми, паралізми й жіночі недуги; з лаяничками до купелів у Попряді та алякалічно - залізними джерелами, вказаними на лічення хоріб крові й травлення, нервових і жіночих.

У віддалі 9 км. від Жегестова (6 км. від Північної) находиться українське село **Вірхомля**, побудована над потоком, який має свої джерела у підніжжі Пустої гори (1061 м. високої), із залізничним зупинком. Вузкий яр у долині Попряду, перед цим зупинком розширюється в два рамена; праве його рамено біля Пустої вкрите присілкою Великої Вірхомлі — Малої Вірхомлі.

Цавові, квасні джерела находяться теж у селі **Лімниці**, що розтаборилося на просторі 4 км. у долині потічка Лімничанки, притоки Попряду.

Стара лічничка оселя, **Північна**, відома вже в XIV-му сторіччі.

Природні мінеральні джерела в Північній багаті в залізо, цавову воду стягають сотки літників у ці сторіччя; дуже теж помішні боровинові купелі. Біля Північної не-

звичайно догідні терени для рибаків у ріці Попряді.

Чергова карпатська лікувальна оселя, **Висова**, в Горличині, положена 523 м. н. р. м. має сім мінеральних джерел; вказана місцевість до лікування дишкових і кормових проводів і малокровія.

На сході Лемківського Бескиду, між Коросном, Дуклею й Римановою є лікувальна місцевість **Іванич**, положена 410 м. н. р. м. з горічним джерелом „Беліткіта“, чотирьма бромово - йодовими соллянками (окремо на теренах Іванича є копальні нафти); лікування ревматизму, волотухи (скрофулози, кривухи, склерози, туберкульозу кісток і суглобів, пранців (сифіліс, люес), нервових, жіночих і деяких шкірних недуг.

Риманів - Живець, над річкою Табою, притокою Вислока, має лужово - вуглекисні соллянки з бромом та йодом; лічать: ювонцію (запалення лімфатичних — невеликих круглих залоз, порозміщуваних по цілому людському тілі з пасокою, блжовинною рідиною, яка нищить деякі бактерії (приміром; гноєві, туберкульозні та інші), катарі дихальних шляхів, жіночі хороби й други.

Цей короткий опис лікувальних місцевостей і поділу мінеральної джерельної води подаємо тому, що дуже часто наші люди, хоч і мають під боком такі джерела, не знають їхньої вартості, а головно хворі не знають, що „під носом“ є найкращі лічничі середники. **Ю. Т.**

ДОЧЕРНІ СЕЛА НАШОЇ ГР.-КАТОЛИЦЬКОЇ ПАРОХІЇ - МАТІВЕЇ

Поняче матівеївської церкви, на ліво від Матівеїв та головного шляху, за рікою Каменишою, в напрямі Північної, поховалися в ярах - горбовинах дочерні села нашої матівеївської гр.-католицької парохії, а саме: 3 км. від матівеївської церкви віддалене Складисте, 5 км. Мала Ростока, 6 км. Барнівець та 2,5 км. Чачів. Ось перейдемо їх по тій же черзі:

Складисте.

Це чисто наше 40-хатне село. У тих складистчанських хіжечках ваяють життєвий кінець з кішчем: Тараси, Хорощаки, Подуховиці, Копильчак, Ковей, Бинди, Хованці, Галайди, Суличі, Сметани й Кидони. Усіх їх начислюють 305 душ. Але ще в 1909 р. було тут 392 жителів. Це вказує, що незадовго, бо лише за 27 років чисельність складистчанів (інших крім одної жидівської родини у Складистому немає) змаліло о 87 душ.

Назви складистчанської землі слідуючі: Царина, Верхи, Малинівки, Од Чачова, Загорода, Чачівець і Шовб.

Щодо суспільно - освітнього життя Складисте досить свідоме село. Має свою, своїм коштом вбудовану, школу. А ще перед світовою війною можливо розвивалася тут основана читальня „Прогресиві“ та кружок „Сільського Господаря“ враз з крамничого товариства мішанців. Кружок „С. Г. десь в часі світової заволохи загорівся, а читальня встоялася до відомих часів.

Зновуж нещодавно складистчані не хотіли, щоб алкоголь руйнував їхнє життя, поробили відповідні заходи осунування у своїй оселі протиялкового кружка „Відродження“, щоб через його повести в свої оселі тверезість. Однак їхні заходи ще до цього часу не увінчалися успіхом.

Крім цього жалюється складистчані, як зрештою і другі, на те, що їм їхні часописи точно не доходять. Та далєбі, на таке явище нема що по кутах жалітися, бо правду кажучи, котра людина є вже на правду свідомо, то вона в нинішніх часах, супроти свого, а найбільшими польськими властиві-

цензурованого слова знає чотири незручними догматами: 1) своє, рідне, друковане слово, для свого добра, уважно читати, 2) за нього точно платити, 3) його що раз більше поширяти, а найважлише: 4) про нього, як не доходить, слід становчо впоминатися.

Мала Ростока

або як її малоросточани й доволєні лемки зовуть: Ростічки. Число жителів Малої Ростоки також поважно зменшилося. І так перел 27 роками Малу Ростоку замешкувало 202 гр.-католиків, то тепер живе в ній вже тільки 165 душ. Рим.-католиків і жиїв у селі немає.

Ті наші малоросточани приміцаються у 30 хатах і по призвищах зовуться: Бабяк, Ростоцький, Хованець, Стецько, Бортусяк, Плігирський, Копильчак, Суличі, Яворський, Заверач, Поляняк і Савчак.

Земля наших малоросточан має назви: Лави, Притіп, Загорода, Верхи й Литовисько.

Школи в селі немає. Тому малоросточани мусять послиати своїх дітей до школи в Складистім, з яким Мала Ростока безпосередньо межує.

Рівнож не було ще в Малій Ростоці й дотепер ще немає ніякого освітньо - суспільного товариства.

Справді від недавніх часів малоросточани починають живіше отрясуватися з вікової сплячки і жвавіше цікавитися суспільними справами. Але, чи ці маленькі іскорки суспільно-освітнього життя розжевроїть в негасимий вогонь народової свідомости, чи знову на довгі часи, або й на віки вічні згаснуть, пропадуть, то це також, по найбільшій часті, від самих малоросточанів залежить.

Не нахлюючи ні в Складистому ні в Малій Ростоці ніяких точніших вістей про час і повстання цих осель, на тим кінчимо опис Малої Ростоки.

Барнівець.

Це вже мішана оселя: 29 хат польських, 10 наших (109 латинників і 79 наших гр. католицьких душчок). Щодо числа тих наших мешканців Барнівця, то воно ще не так давно, бо в 1909 р. цілком інакше представлялося. Тоді то в Барнівці жило ще 113 наших жителів. А ті, що тепер в Барнівці

Передплатники в Америці й Канаді

прислайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Саїт, 22.

живуть зовуться: Кидонь, Лабівський, Бортусяк, Клітка й Ростіцький.

Чи за других 27 літ число тих наших барнівчанів побільшиться, чи останеться таке, як тепер, чи зменшиться, або зовсім зникне, це цікаве питання.

Чачів.

Подібно як Барнівець мішана оселя і числить 37 польських хат і також 10 наших та одна хата-школа. Призвища наших чачовців є: Гамбаль, Копильчак, Вислоцький, Борис, Носаль, Слабий, Стафін і Савчак. Чачівська земля в денокотрих місцях має назви: За моренями, Загорода і Царина. Під оглядом чисельности Чачів розчислюється слідуючо: ще в 1909 р. Чачів числив 105 наших гр.-католицьких жителів, а тепер начислює їх заведи 53 душ. Латинників 260 душ.

Всі ті дочерні села матівеївської парохії, враз з Матівеєю, в часі ввожджування збірних волостей попали до збірної гміни в Навоєвій. І тепер Матівея, Складисте і Мала Ростока мають своїх громадських радних і солтисів. А в Барнівці та Чачові наші, через свою нечисельність сховлять уже на „руську вулицю“.

В селі Злотнім ще в 1877 р. жило-проживало 25 гр.-католиків. А тепер не чути вже там ні про кого. Тому з Чачова завертаємо знову на головний шлях.

В селі Рибіні, яка розсіяно розстелася здовж шляху рівнож в 1877 р. начислювано 45 гр.-католиків. Тепер їх вже немає.

Далі буде.

Никифор.

Найкращий національний часопис для українських дітей

„ДЗВІНОЧОК“

виходить місячними гарно ілюстрованими книжечками. — Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.

„ДЗВІНОЧОК“ необхідний в кожному Дитячому Садку, Кружку Р. Ш., Читальні і т. п.

Поодинокє число коштує 20 гр. — Річна передплата в краю 2 зол.

Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Косцюшка 1а.

Григорій Гануляк.

ЄВЧИН ЗЯТЬ.

Сценічна картина на дві дії, зі співами й танцями.

ДІЄВІ ОСОБИ :

Євка Данчик, селянка, вдова, літ 40,
Ганя її дочка, літ 19,
Андрій, її син, літ 21,
Юлько Попович, студент,
Іван Пекаренко, його товариш,
Юдка Штор, жид,
Гриць Параль, господар,
Дід-лірник,
Хлопці й дівчата, газди й газдині.
Діється на Лемківщині.

ДІЯ I.

Вільна околиця. Майдан біля церкви. На майдані крамарські будки, народ, в селі храмовий празник. При дорозі сидить лірник, граючи на лірі; прохожі затримуються, кидають ділові гроші, вислухують його пісні та йдуть далі.

ЯВА I.

Дід грає тужливу думку. Увійходять два подорожні-студенти, з наплечниками, один високий, худощавий, Юлько, з наплечника вистає гітара, — другий низький, товстенький, теж з наплечником, наладованим споживчими припасами. Оба пристанули біля діда, котрому прохожі кидають гроші.

Іван: Бачиш Юльку, скільки він сьогодні заробив?

Юлько: Бачу.

Іван: Ну і що? А ми ходимо по горах, граємо та виспівуємо ріжні патріотичні і непатріотичні пісні та що заробили? (Скидає на плечник).

Юлько: А ось ваший наплечник харчів.

Іван: Харчів, теє як його, трохи є, але ось, теє як його, сядемо тай і сліду не стане.

Юлько: То знову підємо від села до села й добрі лемки не дадуть загинути.

Іван: Тобі, теє як його, завжди в голім жарті, а тут ситуація справді поважна. Чого ми властиво, теє як його, тут шукаємо в тій та-й Лемківщині? Пишеш до мене до Львова: Приїдь до нас на Лемківщину, теє як його, побачиш, як тут гори чудові, який народ гарний...

Юлько: Ну й чи неправду я писав?

Іван: Правда правдою, теє як його, але, бачиш, вакації вже минають, нам треба до Львова, мусимо, теє як його, вписатися на університет, а де гроші?

Юлько: Не журися, і гроші будуть...

Іван: Дідка лисого будуть, теє як його, звідкіль візьмеш? На саму залізницю до Львова треба десятку, а там у Львові жити треба якось, а вписи, ріжні такси — теє як його?

Юлько: До Львова підємо пішки, а на вписи я тобі позичу.

Іван (здивовано): Ти? А... ти звідкіль взяв гроші? Теє як його... я тебе не розумію.

Юлько: Слухай, не розуміє Іване, не перебивай, я це з доброго серця, грошей в мене ще нема, але дасть Бог будуть.

Іван: Доки — теє як його — роса зійде, сонце очі — теє як його.

Юлько: Тобі навіть знана поговорка про сонце й росу помішалась, але не в цьому річ, ти тамиш, як я тобі казав, що в мене в Маняві є наречена, ми ось прийшли до Маняви на празник, а тебе познайомлю з нареченою...

Іван: А вона багата? Грішна, як то кажуть, теє як його?

Юлько: Ми всі грішні люди.

Іван: Грішна, це значить, чи вона має гроші?

Юлько: Чи багата, то не знаю, але гарна мов зірка ранішня. Побачиш, а щодо грошей, то мені байдуже.

Іван: Ну то я справді на те все дурний. Я питаю про гроші ти обіщоєш мені позичити, бо, кажеш, є в тебе наречена, значиться логічно думуючи, я думав, теє як його, що тобі наречена дасть гроші.

Юлько: Я ж не казав, що ти дурний?

Іван: Ти мені не дурникай, бо теє як його, побачиш.

Юлько: Що побачу? Кажі!

Іван: Кину ті твої прогульки до дідьчої мами, теє як його, тай поїду собі геть.

Юлько: З Богом Параню.

Іван: Як Параню, то Параню, побачиш, іду собі. (Хоче собі завдати на плечі клунок).

Юлько: Стрідай Івасю. Ми ж на те матуру здали, щоб були зрілими людьми, щоб зміли собі в світі раду лати.

Іван: Я собі сам дам раду без тебе.

Юлько: Можливо, я не перечу, але тут нема що гніватися. Ходи, побачимо мою наречену, поговоримо, побачиш, вона розумна дівчина, вправді не має матури, але може якраз її рада щось pomoже.

Іван: А я тебе, той теє як його, далі не розумію.

Юлько: Зрозумієш опісля, а тепер слухай!

Дід — граючи на лірі, співає:

Ой сам не знаю, што вам заспівати,

Та яку раду вам гнес могу дати,

Як наши люде од краю до краю,

Піот шпіритау,

Бо хто ту трукту піє без фрасунку,

То уж на него не буде ратунку,

І на тім світі і на другім, люде,

Пекао вам буде.

Ци заспівати о тих штудерантах,

О панских дзядях, ріжних биштіфрантах,

Што то по селах поміж хжиж ходят,

Дівки вам зводят.

(Загальний сміх. Дід згірдаливо зиркає на студентів).

Юлько, взявши гітару, впадає акомпаніментом в арію діда (співає):

А я вам повім, газди і газдині,

Же то не кожидь панич з міста нині,

Се кириною в селі і незгоду,

І мутить воду.

Бо є в нас люди, хоч з панська вдягнуті,

Шо вас шанують, хоч світом забуті,

Шо вам віраду несуть і потіху.

Під вашу стріху.

Іван: Та з тебе, теє той як його, був би добрий лірник.

(Далі буде.)

Роман Переяславич.

Сняцької церкви й парохія в давнині.

(На основі парохіяльної сняцької хроніки, неопублікованої історичної студії Д-ра Ярослава Константиновича про Сянік і його церкви, та праці бл. п. Д-ра Михайла Ладжинського про Сянік і його околицю).

З хвилиною перевезення адміністрації в дні 30. квітня 1938 р. з Риманова до Сянока, увага кожного звертається до цього міста, яке сталося церковним, кермованим „москалями“ „осередком“ Лемківщини. У зв'язку з цим добре буде зацікавитися з історією сняцьких церков і парохій у минулий. Зокрема тому, щоб відсвіжити собі в пам'яті нашу славу церковно-національну традицію (передачу), зв'язану з тим містом, та щоб хоч у часті пізнати високі національні прикмети наших давніх українських сняцьких міщан.

Найдавніша історично знана церква в Сяноці.

Якщо так до нас могли промовити підземні, землею привалені, а травою й корчами порослі мурі й первісні останки міста Сянока, то вони оповіли б нам про найстаріший період нашої історії в області цього міста, ще про княжі часи нашої української бувалиці. Сянік був колись свідком найбільшого блиску, сили й могутності галицької княжої держави, а також її ослаблення, розбиття та упадку. Тут стояв колись княжий замок, в котрій жили наші князі та їх славіні дружинники... Тут ходили колись наші бояри, судили наші воєводи, судді, тивуні, писарі й засідателі, тут урядували наші посадники, що то управляли скрізь українським або — як його називаю, — руським населенням міста...

Тут пишалися теж колись і наші найдавніші церкви. А мало їх бути — після передавання — п'ять. Коли взяти під увагу старинне значіння города Сянока, де навіть в 1206 році відбулася стріча між вдовою по князю Романі Галицьким, а угорським королем Гейзою, та котрий був живим осередком княжих взаємин з Угорщиною, не можна вище наведеного числа назвати надто великим. Тим більше, коли вже в 1150 р. — після Галицько-Волинського Літопису — Сянік був городом (містом). Отже, як такий, мусів він ще на доволі перед 1150 роком існувати, щоб розвинутися в місто. Найстаршою, історично згадану церквою в Сяноці була церква св. Великомуч. Дмитрія, поставлена з дерева около 1250 року, отже ще за часів наших українських галицьких князів. В ній знаходилася чудотворна Ікона Розп'ятого Христа. Вона стояла на замковій площі, яка покривається з площею теперішнього історичного сняцького замку. За українських княжих часів замок міста стояв на тім самім місці, де він стоїть і тепер, а на площі перед замком стояла церква. Було саме звичаєм за княжих часів, що замкові церкви будовано в українській старині для наших князів навіть там, де вони часово перебували.

Церква св. Великомуч. Дмитрія в Сяноці перестояла упадок давньої української Галицької Держави та проіснувала до 1550 року за старої

Польщі. На день св. Великомуч. Дмитрія приїдав в Сяноці торжественний храмовий празник. Цей день святкували так мешканці міста, як і цілої сняцької землі. За старої Польщі відбувався в цьому дні в Сяноці великий ярмарок. Як високою пошаною тішилася сняцька свтодимитрівська церква, свідчить факт, що вірні нашої церкви, складаючи урядову присягу, покликувалися звичайно на св. Дмитрія.

Невисвітлена історія будови церкви св. Отця Николая в Сяноці.

В 1550 році розібрано примусово стару, від 300 років існуючу княжу церкву св. Великомуч. Дмитрія в Сяноці. Які „місійні“ згляди за тим промовляли, не дається історично устійнити. Правдоподібно сталося це по причині наміреного тоді переселення до княжою сняцького замку Ізабеллі, сестри короля Жигмонта Августа. Мабуть узнано за вказане усунути з перед очей королівської сестри „братнього“ народу східно, володіння галицьких князів нагадуючу святиню з замкової площі.

Згодом сняцький староста, Петро Зборовскі відступив українським міщанам у згаданому році іншу площу в місті, т. зв. „на валах“, на будову нової церкви під візванням св. Отця Николая. Документ цієї даровизни, а радше заміни старої церковної площі на нову, затвердив наперед король Жигмонт Август, а це в 1551 році, а описав також і король Володислав IV. В 1632 році. У відноснім акті король Володислав IV. каже: „Показане нам листи... Замайкаюче в себе потвержене листу Вельможного негди Петра Зборовскаго... на дароване і позволене Пляду пустого ведлугу Валуу Міаста Сянока, з одной огорода Лехув строни, з другої: на вибудоване кошьолоа обивательом Міаста Сянока грецкей релігії...“

Чи церква св. Отця Николая зістала дійсно на призначеній для неї на т. зв. „валах“, новій площі збудована, чи ні, не дається з історичною певністю устійнити. Можна зі солідною правдоподібністю припускати, що тої церкви таки не поставлено, та що намір її побудувати остався тільки в області міста, а не довершених діл. Таке припущення можна спертися на цій історичній основі, що в 1667 р. на площі на т. зв. „валах“, на котрій мала стати церква св. Отця Николая, находимо деревляну церкву під відванням св. Духа. Що більше? При тій же церкві св. Духа стрічаємо теж церковне брацтво молоді зі спеціальним, власним статутом, затвердженням через тодішню церковну і світську владу. Під статутом знаходяться ріжні підписи, між якими впадає в перший мір в очі підпис першого сняцького Єпископа, Антона Винницького. Статут був зладжений на зразок подібного статуту у Львові.

Повстає отже неясність і питання: Чому українські міщани Сянока не побудували на площі на т. зв. „валах“ церкви св. Отця Николая, хоч це мали в проєкті, а побудували натомість церкву св. Духа?!... Що було причиною такої зміни?... Цю неясність усуває до деякої міри народний переказ, що його в місцевій парохіяльній хроніці записали сняцькі парохі.

(Далі буде).

Ярослав Стебнович.

Студентський Кружок у Сяноці.

До сяніцької, державної гімназії ходив перед весвітньою війною та якийсь час після неї значний гурт української, лемківської молоді. Він обіймав одну третю часть усеї, гімназійної молоді цілого заведення. Для української, гімназійної молоді була в кожній класі визначена одна година науки української мови й літератури в тиждень як викладав окремо для цього предмету призначений професор української національності. Крім цього молоді ця мала свого власного катехита, та в кожній класі по дві години науки греко-католицької релігії в тиждень.

Одначе того всего було ще за мало, щоб сяніцька, українська, гімназійна молодь могла набути достаточного, встарчаючого знання своєї рідної мови, історії й літератури. Щоб цю людь під оглядом національного образования й виховання запевнити, заснувала собі згадана молодь самоосвітній гурток згд. кружок і в цім гуртку працювала над собою. Члени кружка вибирали з поміж себе голову, містоголову, секретаря, бібліотекаря й скарбника, котрі, як комітет, управляли кружком. Кружок заложив, і поступенно доповнював свою власну бібліотеку, з якої виносив своїм членам книжки, та розділював між них відчити й реферати. Бібліотека ця складалася з українських книжок літературного, історичного й фахового змісту, та віддавала членам кружка цінну прислугу.

Доки існувала в Сяноці українська, гімназійна бурса, доти щотижневі сходи кружка, які засадничо скликувано кожної неділі, відбувалися в будинку тойже бурси. На сходах відчитувано реферати в яких звичайно опрацьовувало якусь тему з української історії, або літератури. Над вигодшеними, згд. відчитаними рефератами відбувалася дискусія. Були часи, коли в кружку велася дуже оживлена, самосвітня праця, дуже корисна для національного образования й вироблення українських учнів сяніцької гімназії. А було це наперді в 1911/12 р.р., себто тоді, коли українська, гімназійна бурса мала приміщення в партнеровім будинку низе т. зв. „бляхівки“. Тоді працювали в кружку найспосібніші й найпрацьовитіші учні не тільки з укра-

їнської сяніцької, гімназійної молоді, але теж і з гімназійної, сяніцької молоді взагалі. Вистарчатъ згадати бл. п. Василя Опарівського, бл. п. Михайла Ядловського, відтак Добрянського, Білика, Дороцького, Івана Похонського, Володимира Ганьківського, Михайла Зиня та інших.

Другий період найбільшого розвитку українського, студентського, гімназійного кружка в Сяноці припадає на 1917—1918 роки, себто на часи, коли на українським, національним небозводі заясніла зірка свободи. Тоді навіть уряджено в Кружку свого роду викладачі з історії України, а також реферати в звязку з тодішнім розвитком української справи на Великій Україні. Сходина Кружка відбувалася тоді майже кожної неділі в сяніцьким „Народнім Домі“, котрий тоді підлягав зарядові українців. Тут знаходилася теж і бібліотека Кружка. Провідниками цього кружка в 1916—1918 рр. були: Євген Ганьківський, брат Володимира, і Нестор Голейко, а його членами між іншими: Михайло Старух, Антін Куземчак, Оулян Тарнович, Грех, Матіаш З., Е. Гавриляк, Семчин, О. Лукасевич, Венгринович і другі.

Шкільні власті і професори, котрі приватно безперечно знали про існування Кружка, певні за його пожиточну, освітню працю для його членів, не робили йому ніяких перепон. Тимбільше, що і праця Кружка оберталася виключно в сфері національної самоосвіти й самообразования, зокрема фактично доповнювала це що в урядовім навчанні чужомовної гімназії нашої молоді не доставало. При кінці свого існування згуртував у себе кружок усю гр.-кат., гімназійну молодь в Сяноці. — так, що звали себе українцями, та належали до Кружка навіть і ті з поміж неї, котрі походили з „руських“ родин. Українська, національна свідомість, та ідеологія стали для цієї молоді виключним, національним „віруєм“.

Одначе при кінці 1918 р. наступив розвал старої Австро-Угорщини, а з ним і новий, прилюднодержавний порядок. На території Галичини вибухла українсько-польська війна. Ці переломові події не були теж без впливу і на життя української, гімназійної молоді в

УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ

ЛЕМКІВЩИНИ!

Перший найбільший український

СКІРЯНИЙ БАЗАР

У Сяноці, Ринок 11.

порушає всілякі скіри на взуття й упряж найліпшої якості по конкурційних цінах.

Маємо на складі та робимо всілякого рода на замовлення й готове взуття.

Знижка цін!

Сяноці. Декотрі з поміж неї перейшли на територію, заняту українськими військами, а відтак кінчили студії і здавали матуру в українській гімназії в Перемишлі. Інші, натерпівшися доволі, від своїх товаришів латинського обряду, осталися таки на місці, та покінчили гімназійні науки і здавали матуру в Сяноці.

Серед таких невідрадних обставин розлетіся український, гімназійний, студентський Кружок в Сяноці, якого в нових обставинах не до подумання, було удержати. Запропастилася теж в розгари подій і досить численна бібліотека Кружка. По якімсь часі заложено ще в Сяноці український Пласт, одначе і він не міг вже розвинути і скоро перестав існувати. Мимо своєї незавидної долі сяніцький, студентський Кружок полишив у своїх свідоміших членах незатерті сліди. Удосконалив у них українську національну свідомість, розпалив любов і привязання до всего, що рідне, та заправив до ділової, пожиточної праці для народу. Праця в Кружку не перестане для них ніколи бути предметом вдячних і милых споминів...

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ

ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

тел. 205-47 приймає до обезпечення :

- від огню хатні й господарські рухомости, худобу, пашу, збіжжя, товари, як теж будинки вільні від примусу обезпечення,
- від крадежі - влому домашнє урядження, товари в крамницях і складах, готівку, векслі, вартісні папери, урядження церков, канцелярій і бюр, машини до писання і раховання і т. п.,
- від грабежі готівку при її переносненні і перевезенні.

Ключ творення нових фабрик з дрібних ошадностей зліхплот робітництво. І ось 20 робітників „Рекорду“ поставили до року зібрати 10.000 зл. (по 500 зл. кожний), щоби опісля приступити до відчинення нової фабрики, що П співзасновниками стали самі робітники. Як початковий запал не ослабів, то робітники „Рекорду“ зможуть почванитись успіхом.

ШЛЯХ ДО САМОСТІЙНОСТІ ЦЕ ОШАДНІСТЬ В ПРОМ-БАНКУ

ЛЬВІВ, ГРОДЗИЦЬКИХ 1. І. П.

тел. 292-15 і 200-15.

мілку
мілку
мілку

В ЄДНОСТІ СИЛА.

(Лопис з Канади).

Від коли до нашого міста Брантфорд приїхав на парохію Впр. о. Іван Тилівський, у нас інакше стало жити. Ми досі не знали, що з нагоди Річних Свят улаштувають люди святочні імпрези; щойно цього року на Великодні Свята завдяки старанням нашого Отця Пароха в неділю 1. V. відбулася святочна Просфора. По торжественній Хвалі Божій зійшлися в парохійській галі всі наші парохіяни, щоб серед своїх провести радісно цей милий день у житті кожного християнина. Співали всі бадьоро та згадували часи, як то жилося в Старому Краї. По вечірні всі зійшлися вдруге на галі й серед щирої балачки проводили час на забаві. При цій нагоді Впр. о. Парох згадали присутнім про рідні села на Лемківщині та про часопис „Наш Лемко“. Тоді громадяни І. Лайтар та І. Бялас зайняли збіркою на піддержку часопису. Жертви зложили: Впр. о. І. Тилівський 50 ам. ц., по 25 ам. ц.: І. Бялас, М. Понтус, М. Бренкач, А. Мурашка, Сивик, М. Мариняк; по 10 а. ц.: А. Мигаль, І. Кастраниць, М. Яковець, М. Загребельний, С. Лайтар, П. Шпак, М. Валкович, С. Палиця, І. Лайтар, Марія Бялас; разом 3 ам. дол. Усім Жертводавцям честь і подяка. На закінчення всі відсвітали „Христос Воскрес!“ з бажанням, щоб Господь дав крашу долю нашої Батьківщини.

Андрій Мурашка.

ІДЕТЕ ДО СЯНОКА,

пам'ятайте, що всі закупи треба полагоджувати в складі

„Народної Торговлі“

Тут купуйте споживчі й кольоніальні товари, насіння господарських рослин і трав.

ЛЮБИ КНИЖКИ

Вже появилось у Видавничні „Відродження“ і накладом Українського Протівкольного й Протівкотинного Товариства „Відродження“ брошура - оповідання Ярослава Давиди: „Як здобути щастя і багатство або Історія одного села“ — дні наших днів. В оповіданні представлено, як наше несвідоме, пиньке село дійшло до добробуту, як піднеслось під національно-культурним і господарським оглядом. Притому автор хоч обмежений розмірами брошури; зручно розіяснює питання, в чому лежить наше щастя і де треба нам шукати нашого багатства — скарбу. Популярний стиль молодого автора (князючка присвячена селянам із Волги, Гуцульщини й Лемківщини) дозволяє кожному, навіть малограмотному селянинові, прочитати її з найбільшою насолодою.

Книжочку повинен прочитати й подирити не тільки кожний відродженець, але й кожний українець, зокрема кольтпортери, Видавництва, всі українські установи.

Сторін 4, добрий папір, колірова обгорька. А ціна 10 сот., тільки тому, що друковано 20 тисяч примірників. Вони повинні розійтись, зокрема при видатній допомозі української кооперації.

Замовляти до кольтпортажі на адресу: „Відродження“, Львів, вул. Чарнецького ч. 26.

ВИДАВАЙТЕ ВСЕ ТРОХИ МЕНШЕ

ніж маєте, а решту для країної ошадність у

майбутности складайте на

ЗЕМЕЛЬНИМ БАНКУ ГІПОТЕЧНИМ У ЛЬВОВІ

ул. Словацького 14. (Філія Банку: Станиславів, ул. Собіського 11)

ПОСМІЙТЕСЯ ДАКУС.

Учитель у школі: Но, скажи мені Грцию, з чого роблять ковбасу?

Школяр стає, але не хоче відповідати. Учитель: Но, як же ж, таке твій тато різник.

Школяр: Так. Але тато казав, що зуби мені вибе, як скажу з чого робиться ксвасапу.

* * *

Двох жінок стоїть на вулиці. Біля них переходить якась жінка. Ціко до!

вить за рукав Гершка й каже: Бачиш? Через що кобіга я втратив сто тисяч золотих.

Гершко: Як то? Втратив?

Ціко: Втратив, бо вона мала сто тисяч посугу й не хотіла вийти за мене.

* * *

Кухарка: Ой, так мене болять крижі!

Пані дому: Не треба заглядати асе кризь дірки в дверях до покою, що там діється.

— 0 —